

1. Som et særligt folk har færinger ret til eget folkeflag.
2. Undir hesum punkti er uppskot um stóð og litir. Bæði stóð og litir eru samsvarandi ti, ið er skrásett í dag flagginum viðvíkjandi.
3. Regering annodes at udvirke, at der ved kongelig resolution bliver givte færingerne tilladelse til at benytte det færøske flag, hjemmeflag, udenfor territorialgrænsen.

Her er fýðiliga frásagt, at vit ikki einans skuldu hava rætt at nýta flaggið her heima, men at hetta eisini skal vera flaggið á skipum okkara, hvar á havinum, tey enn ferðast.

Javnaðar- og sjálvstýrismenn høvdu meirluta á tingi, so ein skuldi trú, at uppskotið varð samtykt; men so varð ikki. Sjálvstýrismenn atkvøddu fyrri pkt. 1 og 2, men ikki fyrri pkt. 3, ið skrásetur flaggið eisini uttanfyri Føroyar.

Her sýndi javnaðarflokkurin seg sum **EINSAMALLUR** nationali flokkur á tingi.

Ófatuligt! Hvi? Bóru teir ótta fyrri at missa flaggið at rumbula við?

I 1940 fingi vit eina loysn, ið ikki endaliga. Oil bond vórðu slitin Føroyar og Danmarkar millum. Neyðugt var at fáa eina nýggja flaggskipan.

Móðurmálsspurningurin

Menningar- og mentunarmál.

Flaggið var ein tåttur í nationala stríðnum. Ein annar tåttur var móðurmálsspurningurin. Eisini hann mátti loysast, um endi skuldi faast á nationala trætnaðinum, so farið kundi verða undir at loysa tey mongu vinnuliga og sosialu málini, ið fullkomuliga lógu á láni.

Frá fyrsta degi av javnaðarflokkurin kemur á ting, tekur flokkurin ti ta avgjördu stóðu beinanvegin at fáa ikki bara sjálvan móðurmálsspurningin, men eisini allar menningar- og mentunarspurningar loystar í sama viðfangi og í bæði.

Ein høvuðstáttur í stevnu flokksins var, at føroyska málið var høvuðsmálið í øllum livsins forðum her á landi. Ut frá hesum sjónarmiði varð farið til verka, og vit skulu her triva eitt sindur í mannagongdina.

Føroyskt í skúlinum.

I 1928 samtykka javnaðar- og sjálvstýrismenn, at føroyskt verður kenslumál í skúlinum.

Henda samtykt verður gjord av nýggjum í 1929.

I 1936 krevja javnaðar- og sjálvstýrisflokkurin, at grein 7 pkt. 3 og 4 í skúlaglógini verður strokin. (Tað var henda grein, ið segði, at danskt skuldi vera undirvísingarmál í skúlinum).

I 1937 samtykka allar flokkar uttan sambandsflokkurin, at strika grein 7 í skúlaglógini.

Sambært hesa samtykt verður føroyskt og danskt javnst í skúlinum.

Undir stjórnarskipanar samráðingunum aftaná kríggið var tað eitt ófrávikligt krav frá javnaðarflokkunum, at føroyskt verður høvuðsmálið í øllum forðum her á landi. Hetta varð samtykt og er skrásett í heimastýrislógini.

Føroyskt sum lógarmál og rættarmál.

I 1928 samtykka javnaðar- og sjálvstýrisflokkurin, at búnaðarlógirnar verða umsettar til føroyskt mál.

I 1931 seta javnaðar- og sjálvstýrisflokkurin uppskotið, at føroyskt verður rættarmál. (Fall á tingi).

I 1938 hava somu flokkar aftur uppskot um, at rættarmálið verður føroyskt og danskt.

I 1942 seta P. M. Dam og L. Zachariassen uppskot um, at tingið jättar árliga

Frá almennari síðu vóru javnaðarmenn teir fyrstu at leggja til brots. Hetta var gjørt í skrivi frá P. M. Dam og L. Zachariassen, har teir krevja at bretska hersetingarvaldinum, at Bretland góðkennir føroyska flaggið sum flagg Føroya.

Endaliga og til fulnar verður málið ikki loyst fyrr enn í 1948 við heima-stýrislógini, ið mest sum er ein avskrift av uppskoti javnaðarmanna til nýggja stjórnarskipan, har flokkurin krevur føroyska flaggið hvørt.

Javnaðarmannuppskotini verða feld eina ferð, tveir og fleiri ferðir; men tey sigra at enda. Soleiðis við flaggmálinum, ti um vit sammeta uppskots flokksins frá 1931 og tað, ið hendi í 1948, so finna vit, at alt viðvíkjandi flagginum (stóð og litir) er sambært pkt. 2 í uppskotinum, og viðurkenning flaggsins er fullkomuliga í trád við pkt. 3 í 1931-uppskotinum.

Tað stendur tí próvfast, at tåð flaggmálið ikki varð loyst fyrr enn fyrri 10 árum síðan, so kunnu javnaðarmenn, ið vildu loysa tað longu í 1931, tváa hendur sínar, meðan afturhaldsflokkarnir á tingi mugu taka ábyrgdina av allari tí dæking, ósing, rumbli, klandri og stríð, sum til mannminkingar, skomm og skaða fyrri okkara tjóð, hefur staðist av flagginum.

3-4000 kr. til mýkjan av føroyskum máli málið. (Samtykt).

I 1943 samtykka javnaðar- og fólka-flokkurin, at bæði lógar- og rættarmálið verður føroyskt og danskt.

Eisini hetta verður endiliga loyst við heimastýrislógini, ið skrásetur føroyskt sum høvuðsmál.

Eitt vunnid javnaðarmannamál!

I 1928 er kunnleiki kennaranna í føroyskum máli fyrri á tingi. Javnaðarflokkurin krevur, at frá 1. jan. 1929 skal eingin kennari kunna setast við fólka-skúlan uttan við próvgi í føroyskum. — Sjálvstýrisflokkurin vil ikki ganga við til hesa tidsfesting; men samtykt verður so, at hetta fær gildi frá 1. jan. 1931.

Javnaðar- og sjálvstýrisflokkurin samtykka í 1928, at frá komandi ári verður gerðabók lótingsins ferd á føroyskum.

I 1930 seta P. M. Dam o. a. fram uppskot um, at landsnevndin jättar 500 kr. úr bytisingrunnin til frama fyrri útgvu av føroyskum skúlabókum, at jättar 200 kr. til samanbinding og útbytan av kvæðabókum.

Javnaðar-, sjálvstýris- og vinnuflokkurin samtykka, at føroyskt verður nýtt í kirkjuni, tá meinigheitsráð og prestur eru samd um hetta.

Javnaðarflokkurin er við til samtykt frá 1939, ið sigur, at allar almennar lýsingar skulu vera á føroyskum máli.

Eftir ti, ið her er sagt frá, er tað øllum greitt, at nationalari flokkur enn javnaðarflokkurin hevur ikki verið á tingi. Frá fyrsta degi av hevur hann lagt til brots fyrri at fáa hin nationala spurningin loystan, og hina nationalu trætnaðina ið forðaði einari kraftarfylking av fjöldini, út av verðini; men hesum vóru hinir flokkarnir ikki altíð sinnadri fyrri. Teir vildu hava hesar spurningar flótandi fyrri at skapa ósing og rumbul og fyrri at forða fjöldini at taka seg saman í eina sterka fylking á sosialistiskum grundlagi. — Hetta ræddust teir tá, og hetta ræddust teir enn; men fjöldin er vaknað, og fjöldin verður at finna saman og forá sosialismuna til sigurs.

Vinnumál

I 1928 leggur javnaðarflokkurin til brots fyrri, at tingið veitir arbeiðsmannafelagum á Tvoroyri stunding til kola- og leiurvirkni (sambandið og sjálvstýrið móti).

Flokkurin hevur fleiri ferðir fyrr havt hesi mál frammi, serstakliga kolamálið; men illa hevur gingist at tingið hinir flokkarnir at tikið undir, hóast tað í landinum er hópur av kóli og leiri, ið kann útvinast og veita samfelagnum miljónávinning.

Hitt hárenda afturhaldið

I 1935 skrivar ein Dani blaðgrein í danska blaðið »Social-Demokraten«, har hann finnist hariliga at viðurskiftinum í Føroyum og sigur, at Føroyingar liva eitt neyðarsliv. Og satt er tað. Tíðarnar eru ringar. Inntøkuloysi allastaðni, trot, ja, hungur og hall víða um landið.

Danska stjórnin sendir lótinginum skriv og biður tað koma við nærri frágreiðing hesum viðvíkjandi, eins og uppskot um, hvussu hesi viðurskifti kunna botast.

Javnaðarflokkurin setur beinan vegin fram uppskot um at taka upp samráðing- ar við ríkisstýrið um eina umfatandi

Teir skrivaðu almikið aftrat um, hvussu frálíkt alt var í Føroyum. Einku batti, hvussu javnaðarflokkurin trokkaði á fyrri at bota um vinnulivið og hjálpa fólkinum burtur úr armóð og veseldómi; men ikki langt framanundan — í 1931 og 1932 — var tann stórhendring farin fram á Tvoroyri, at menn vóru farnir at royna nýggjar veiður- og vinnuhættir. Ísvirkid var komið, og ísvirkisbátarnir vóru undir miklari mótsøðu farnir undir ísfiskaveiði; men mótsøðan var ov herð allaðastaðni. Frá alt ov koll.

Nýggjar rondir verða gjordar, og í 1935 vendir arbeiðarafjöldin sær til tingið og biður um stunding til tolaraheyp. — Hetta verður samtykt — afturhaldið slakar.

I 1943 leggur Javnaðarflokkurin fram hitt mikla uppskotið, hvørs endamál er at skapa arbeiði til allar hendur.

I fyrsta lagi er uppskot um, hvussu peningurin verður útvegaður, hvussu nógv torverur er á, og hvussu hann verður nýttur.

Høvuðsinnihaldið í uppskotinum var: Stovnaður verður ein lángrunnur — **Vinnulansgrunnurin** — ið lenir móti 2. vøðhaldi. (Hetta varð samtykt, ið kom at hava alstóran tyðning, tá fiskimenn og aðrir aftaná heimsbardagan fóru at keypa skip í hóptali; men grunnurin arbeiðið ikki eftir stórtingu ætlan javnaðarflokksins).

Lótingið skipar fyrri allari endurnýggingini bæði á sjógv og landi.

Lótingið stendur fyrri byggingini av út móti 300 veiðuforum, harav 25 stórum trolarum og nútímansgerð av umleið 100 eldri veiðuforum.

Lótingið jättar 50.000 kr. sum rentufri bátalan.

I 5 ár verða nýttar 6 milj. kr. árliga til frysti-, flaka-, snoris- og onnur virki. Viðari er uppskot um tiltøk í samband við hvalaveiði og farmasigling.

Fólkaflokkurin og sambandið vóru

Føroyingar hava í oldir livað og liva framvegis undir eini landbúnaðarskipan, ið ikki kann hugast verri. Javnaðarflokkurin hevur tí frá fyrsta degi av virkað fyrri stórbrøyingina á hesum oki.

I 1929 krevur flokkurin at fáa broytt: »Hitt harmuliga tíðartarn og veyrisspell, ið elvt er av ti skipan, ið nú er viðv, at fáa jørd til uppdyrkingar.« og hevur uppskot um:

1. at konesjórðin og »benificerada« jørðin í Føroyum skal lata frá sær til brúk frá 2 til 6 heilársfóður.
2. at landið ber kostnaðin av kortlegging og útstyking. (Felt, bert 2 javnaðarmenn og ein sjálvstýrismaður atkvøddu fyrri).

I sama viðfangi hevur flokkurin uppskot um Jaraðgrunn Føroya; seinni vóru teir mælt til at tingið jättar 6000 kr. árliga til ruddingrarbeiði, grøðing av træðum, keyp av tóðum o. ø. eins og uppskot um:

1. at allar traðir verða vetrarfríðaðar,
2. at all oíla javnhoiðis rætt til torvskurð og
3. at ikki einans eigarmenninir, men eisini tey ognarleysu skulu hava rætt til at gera sína stóðu galdandi í øllum landbúnaðarmálum.

(Sum vanligt vóru sambands- og fólka flokkmenn imóti).

I 1930 er mikið stríð um Álakerðsgarð, ið Tórshavnar kommuna hevur í hyggju at keypa. Javnaðarmenn styðja uppskotið, meðan sambandið og sjálvstýrið leika óvir imóti.

I 1931 eisir flokkurin á fyrsta sinni uppskotið um at stovna ein landbrúks skúla. Málið vann ongan framfar, men hóast flokkurin seinni fleiri ferðir hevur roynt at finna eina loysn, er eingin skúli komin enn.

Sama ár heitir flokkurin á tingið um at veita 10.000 kr. til uppdyrkingar og annað; sambandið og sjálvstýrið ganga við til 6000 kr.

Við »Grau bóke«, teirri nýggju búnaðarlógávinu, sum kom í 1937, var væl vunnid teimum ognarleysu og traðarmonnum til frama, men langt frá so nógv, sum javnaðarmenn kravdu, og

I bókingi, ið sendur er í hvørt hús í Føroyum, er gjølla greitt frá teimum sosialu málunum. Her verður tí bert givið eitt yvirlikt yvir mannagongdina á tingi.

Fyrsta stóra uppskot javnaðarflokksins kemur í 1930. I mong ár hevur málið um ellisrentu verið á tingi, men sambandið og sjálvstýrið hava á hvørjum sinni gjørt hesa samtykt: »Ságen udsættes til næste år.«

I Uppskoti flokksins verður sagt, at oll, ið fylt hava 60 ár, skulu fáa **ellisrentu, hjún 600 og einlig 400 kr. árliga.**

Málið verður felt. Afturhaldið svarar við einaferð enn at siga: »Ságen udsættes til næste år.«

Málið verður reist av nýggjum í 1931 og 1932, men fær somu lagu.

I 1938 hevur flokkurin uppskot um, at fiskimenn, ið raktir verða av teiberklaskjú, fáa so nógvan stuðul, at heimidi — kona og børn — onga neyð hava.

imóti. Úrslitið kenna allar Føroyingar. Ein helvt av landsins fiskimonnum má leita sær vinnu í øðrum londum vegna fartrot.

Tað er í hesum sama viðfangi, at fólkaflokksmenninir J. Fr. Kjølbø, R. Long, J. Patursson, Th. Petersen og P. Petersen seta uppskot um, at stórreidarnir skulu fáa afturgoldnan allan tann lótingskatt, sum um hetta mundið er lagdur í ymiskar grunnar.

I 1943 hevur javnaðarflokkurin uppskot um, at landið setur á stovn eina nýmótans skipasmíðju til bygging av træ- eins og jarnskipum. (Fólkaflokkurin og sambandið imóti).

Bæði 1944 og 1946 hevur javnaðarflokkurin uppskot um at búgva okkara fólk út til farmasigling og meilir til, at læntar verða 2 milj. kr. til Vinnulansgrunnin til hetta endamáli. (Fólkaflokkurin og sambandið imóti).

Eitt úrslit av flokksins áhaldni í farmasiglingarmálunum var landsins yvir taka av »Oymrafalle«, ið tó ikki kom at verða ríkið og at gagna samfelagnum, soleiðis sum flokkurin mælti til og hevði uppskot um (Fólkaflokkurin var imóti).

I 1951 tekur javnaðarflokkurin upp aftur inntøkuuppskotið og visir á farleiðirnar til endurnýgging skipafloftans.

Hesi uppskot verða tikið upp aftur í 1957; men sambandið, fólka- og tjóðveldisflokkurin eru imóti, serstakliga inntøkuuppskotið.

Tá Grønlandsstjórnin av sonnum tekur seg upp, setur javnaðarflokkurin í 1953 uppskot um bátalan. (Uppskotið verður samtykt).

I 1957 setur flokkurin uppskot um lán til bátar og skúrar at nýta í Grønlandi. (Uppskotið verður samtykt, men peningahæddin nógv ov litil).

Nú í 1958 hevur flokkurin uppskot um bygging av 50 seksæringum til Grønlandsstjórnin.

Búnaðarmál

hartil kom, at hon ikki kom at virka í anda lógarinnar.

I 1943 hevur flokkurin uppskot um at jätta 20.000 kr. árliga til landbrúkskúla.

I 1943 kemur hitt stórtinga uppskotið frá flokkunum um at gera yvirlikt og plán yvir alla uppdyrkingarjorð og ein skipan, ið ger tað lætt og møgult hjá arbeiðsmonnum at fáa jørd til uppdyrkingar, so leingi ódyrkað, nýttlig jørd er at fáa. — I sama viðfangi verður sett fram uppskot um at seta á stovn 7 nýmótans dyrkilið, ið skulu taka sær av allari uppdyrking. Hvor maður, ið fær sær trøð, skuldi fáa hálva trøðna uppdyrkaða beinan vegin ókeypis. — Somu leiðis eru fullgjøgul uppskot um útstyking, uppdyrkingarveir, dyrkriplánir, seyðatræir, vetrarfríðing o. a.

(Málið varð felt av sambandinum og fólkaflokkunum).

Síðan verður uppskotið um vetrarfríðing tikið upp aftur, men felt av afturhaldinum.

Somu lagu fær eitt uppskot um, at tey, ið búgva á staðnum, eisini skulu eiga ástáðisjorðina.

I 1944 hevur flokkurin uppskot um at jätta 100.000 kr. til snardyking av landinum; men afturhaldið var imóti.

I 1947 og 1950 fara fram býtini av prestaðjórnini á Viðarvíði og á Nesi. Býtini eru hepisleys og beint imóti ynskjunum fólksins. Javnaðarflokkurin mótmælir og setur í samband við býtið á Nesi fram uppskot um:

1. Tingið áttalar sær viðgerðir og tær avgerðir, sum búnaðarráðið hevur havt og tikið viðv, prestagóðsnum á Nesi, bæði høvuðsgarðinum og náðingsgarðinum.

2. Tingið mælir búnaðarráðgjafi til at finna ein útveg, soleiðis at byggin Rituvik fær fastatøkur á ti jørðini, sum liggur um Rituvikar bygd.

Hetta er í stuttum ymisk dóm um, hvussu javnaðarflokkurin hevur stríðst fyrri eini umfatandi botan av landbúnaði og fyrri at veita ognarleysu og traðarmonnum ikki bert atgongd til jørð, men stóran stuðul og fullgøð arbeiði- og inntøkulíkindini.

Sosialu málini

Sama ár hevur flokkurin uppskot um tvungna fólkatrygging eins og at broyta vanlukutryggingarlógina soleiðis, at eisini **sóttarveyðaeinkjan verður fullt tryggt** (fall).

Eisini verður kravt, at lógin um tvungna sjúkutrygging, ið gevur stórar ábøtur, verður sett í gildi í Føroyum. — (fall).

I 1940 mælir flokkurin til at stovna »Fólkatryggingargrunn Føroya«, men málið fall.

I 1943 er fólkatryggingarmálið aftur á tingi, og hevur flokkurin uppskot um, at ellisrenta, avlamsrenta, einlújubarnastundningur, barnaheim, sosialhjálp, eftirlýp til sjúkaf fiskimenn, stundningur til fólk í heimarækt, lekna- og sjúkrahússkipanin o. a. — alt saman mál, ið flokkurin hevur stríðst fyrri, síðan hann kom á ting — verður skipað í eina fólka-